

Sygn. akt V CSK 286/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa E. Sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko R. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 grudnia 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od postanowienia Sądu

Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 marca 2013 r., sygn. akt I ACz [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka – E. Sp. z o.o. w W. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 28 marca 2013 r., którym oddalone zostało jej zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 stycznia 2013 r. o odrzuceniu pozwu na podstawie art. 1165 § 1 k.p.c. – z uwagi na zapis na sąd polubowny. Sądy obu instancji uznały, że argumenty powódki, która powoływała się na niemożność ustalenia adresu uzgodnionego przez strony sądu polubownego, nie uzasadniają zastosowania art. 1165 § 2 k.p.c., ponieważ – jak wynika z dokumentów przedstawionych przez pozwaną R. [...] Sp. z o.o. w W. – wskazany w zapisie Krajowy Sąd Arbitrażowy przy Międzynarodowym Instytucie Mediacji i Arbitrażu w W. istnieje i działa nieprzerwanie, a kontakt z nim nie był dla pozwanej utrudniony. Wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego danych adresowych stowarzyszenia, przy którym działa sąd polubowny Sąd Apelacyjny nie uznał za przyczynę usprawiedliwiającą poczytanie zapisu za niewykonalny, skoro odszukanie sądu wymagało jedynie należytej staranności w działaniu powódki.

Skarga kasacyjna powódki została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego – skarżąca zarzuciła błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 1165 § 2 k.p.c. oraz uchybienie art. 397 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 361 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. We wnioskach domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i poprzedzającego je postanowienia Sądu Okręgowego oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Pozwana wniosła o odrzucenie, ewentualnie o oddalenie skargi i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania sądowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także droga eliminacji orzeczeń dotkniętych nieważnością i w sposób oczywisty nieprawidłowych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia rozstrzygnięć nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd

Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia jej skargi przyczynami przewidzianymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., to znaczy występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz oczywistą zasadnością wniesionego środka zaskarżenia. Jej zdaniem niezbędne jest wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy, czy zapis na sąd polubowny jest niewykonalny w rozumieniu art. 1165 § 2 k.p.c. w sytuacji, w której z przyczyn obiektywnych strona powodowa nie jest w stanie ustalić adresu stałego sądu polubownego oraz czy niewykonalność zapisu na sąd polubowny należy ustalać na dzień wytoczenia powództwa przed sąd powszechny, czy też na dzień orzekania w przedmiocie zarzutu zapisu na sąd polubowny. Oczywistą zasadność swojej skargi powódka łączy z zajęciem przez oba sądy powszechne stanowiska o konieczności odrzucenia pozwu mimo, że wykazała, iż w dniu wytaczania powództwa nie mogła ustalić adresu sądu polubownego wskazanego w zapisie.

Zagadnienia, których wyjaśnienie skarżący uważa za istotne, nie spełniają wymaganych kryteriów, to znaczy nie dotyczą kwestii nowych, nierozwiązanych dotąd w orzecznictwie, ważnych dla rozwoju prawa, bądź też o precedensowym charakterze. Wskazany przepis art. 1165 § 2 k.p.c. nie rodzi też wątpliwości, ani rozbieżności w orzecznictwie, które łączy z nim skarżąca. Co jednak najważniejsze, w rozpatrywanej sprawie ich rozważanie jest zbędne. Podstawą rozstrzygnięcia jest bowiem ustalenie, że powódka przy zachowaniu należytej staranności miała obiektywna możliwość złożenia pozwu do wybranego przez strony sądu polubownego, skoro w czasie, kiedy kierowała pozew do sądu powszechnego sąd polubowny działał, a pozwana nie napotkała problemów z ustaleniem adresu, pod którym należy się kontaktować z tym sądem, a nawet z uzyskaniem pisemnego oświadczenia potwierdzającego funkcjonowanie tej instytucji. Nie zachodzi zatem wskazana w pytaniu przyczyna, która miała być podstawą oceny w świetle

przesłanek z art. 1165 § 2 k.p.c., ponieważ – jak wynika z ustaleń – w okresie pomiędzy wniesieniem przez powódkę pozwu a rozstrzygnięciem przez sądy powszechne o zarzucie zapisu na sąd polubowny w statusie i funkcjonowaniu sądu polubownego nie nastąpiły zmiany. Nie jest więc konieczne rozstrzygnięcie, którą chwilę uznać za decydującą z punktu widzenia spełnienia przesłanek z art. 1165 § 2 k.p.c. Nie budzi przy tym wątpliwości, że niewykonalność zapisu na sąd polubowny przyjąć można jedynie w wypadkach, kiedy - w świetle rozsądnej oceny okoliczności faktycznych – nie ma szans na realizację zapisu, przy czym niewykonalność musi być przynajmniej w tym sensie obiektywna, że nie zależy od tego, która ze stron zapisu wystąpi z roszczeniem.

Skarga kasacyjna powódki nie jest też oczywiście uzasadniona, skoro wiąże niewykonalność zapisu z bezskutecznością działań poszukiwawczych tej strony, pomijając wyniki ustaleń strony przeciwnej, potwierdzające funkcjonowanie sądu polubownego i możliwość odszukania go, mimo utrudnienia, jakim jest niewątpliwie brak danych w rejestrze czy nieaktualny adres mailowy.

W tej sytuacji brak podstaw do stwierdzenia, że w sprawie występują powołane przez powódkę przyczyny przemawiające za przyjęciem jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego uznając, że wniosek o ich zasądzenie pozwana złożyła wyłącznie w ramach żądania ewentualnego odnoszącego się do oddalenia skargi, nie zaś jako wniosek aktualny również w wypadku niestwierdzenia przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. (którego dotyczy pkt 1 odpowiedzi na skargę kasacyjną).